

РЕШЕНИЕ

№ 4968

гр. София, 21.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 76 състав,
в публично заседание на 05.07.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пламен Панайотов

при участието на секретаря Кристина Григорова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **8194** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 вр. с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).
Образувано е по искова молба на Т. Й. Т. - Л., ЕГН [ЕГН], чрез съпруга й Г. Т. Л. с р е щ у Национален осигурителен институт(НОИ) [населено място] за имуществени вреди в размер на 350,89лв. и неимуществени вреди в размер на 1 000,00лв., или общо 1 350,89 лв., ведно със законната лихва от подаване на исковата молба на 5.09.2022г.

Ищецът претендира обезщетение за настъпила имуществена вреда, изразяваща се в законната лихва за забавено плащане на обезщетение за безработица 1. иск за 350, 89 лева, представляващи натрупана лихва за забава на изплащане на парично обезщетение за безработица, отпуснато с Разпореждане № 214 -00-16501-7/18.03.2022 г. на длъжностно лице по осигуряването за безработица по заявление с вх. № 214-00-16501/09.06.2020 г., за периода 09.06.2020 г. – 14.04.2022 г.; 2. иск за 1000 лв., представляващи обезщетение за причинени неимуществени вреди, настъпили от незаконосъобразно Разпореждане № 214-00-16501-5/29.12.2020 г. за изплащане на парично обезщетение за безработица.

Вредите се претендират като настъпили от незаконосъобразен акт – Разпореждане № 214-00-16501-5/29.12.2020 г. за изплащане на парично обезщетение за безработица. Моли ответникът да бъде осъден да заплати исковите суми ведно със сторените по делото разноски.

В съдебно заседание, ищецът не се явява , представлява се от съпруга Г. Л., който поддържа исковите претенции.

Отвeтникът НОИ е представил писмен отговор на исковата молба, в който оспорва предявените искове по основание и размер. В съдебно заседание се представлява от юрк. П., който поддържа писмения отговор. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Подробни съображения страните са изложили в писмени бележки.

Софийска градска прокуратура се представлява от прокурор Д., който взема становище за частична основателност на исковите претенции.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства, прие за установено от фактическа страна следното:

Ищeцата Т. Й. Т. - Л., ЕГН [ЕГН] е подала заявление за отпускане на обезщетение за безработица с вх. № 214-00-16501 от 9.06.2020г., по което ръководителят по ПО в ТП на НОИ- С. град се произнесъл с Разпореждане № 214-00-16501-1/05.08.2020г. за отказ за отпускане на парично обезщетение за безработица по чл.54а от КСО. Този отказ е бил обжалван пред АССГ и е образувано адм.д. №8947/2020г. С определение №207 от 19.11.2020г. производството по адм. дело № 8947/20 г., по описа на АССГ във вр. с депозираната от Т. Й. Т. – Л. жалба срещу Разпореждане № 214-00-16501/05.08.2020г. на ТП на НОИ С. град е прекратено , като недопустимо. Във връзка с постъпила нова молба с която се обжалва Решение № Ц 1040-210193/08.09.2020 на Директора на ТД – НОИ е образувано адм.д. № 11624/2020г. по описа на АССГ. С посоченото решение директорът на ТП на НОИ е приел за основателно възражение с вх. № Ц1054-21-31/12.08.2020г., подадено от Т. Й. Т. – Л., и е отменил Разпореждане № 214-00-16501-1/05.08.2020г., като е върнал преписката на длъжностното лице по чл.54ж, ал.1 от КСО за ново произнасяне в съответствие с мотивите на решението. Съдът е приел ,че жалбата на Т. Й. Т.- Л. срещу Решение № Ц 1040-210193/08.09.2020г. на директора на ТП на НОИ С. – град се явява недопустима на основание чл.159,т.4 АПК и следва да бъде оставена без разглеждане , а производството по делото било прекратено. С Решение № 1040-21-93 от 22.01.2021 г. на Директора на ТП на НОИ – С. град са потвърдени Разпореждане 214-00-16501-4 от 22.12.2020 г. и Разпореждане 214-00-16501-5 от 29.12.2020 г. на дл.лице в дирекция „Пенсии“ в ТП на НОИ С.-град. По постъпила жалба от жалба на Т. Й. Т. Л. срещу Решение № 1040-21-93/22.01.2021 г., на директора на ТП на НОИ – С., с което са потвърдени Разпореждане 214-00-16501-4 от 22.12.2020 г. и Разпореждане 214-00-16501-5 от 29.12.2020 г. на дл.лице в дирекция „Пенсии“ в ТП на НОИ С.-град е образувано адм.д. № 1268/2021г. по описа на АССГ . Производството по делото е прекратено поради оттеглянето на оспореното решение на основание чл.159,т.3 АПК. Определението е обжалвано пред ВАС от ищцата , като с Определение №11656/17.11.2021г., по адм.д.№11130/2021г. е оставено в сила.

С Решение №1040 -21-211/16.03.2022г. на Директора на ТП на НОИ – С. град, е приета за основателна жалбите на ищцата срещу Разпореждане №214-00-16501-4/22.12.2020г. и Разпореждане №214-00-16501-5/29.12.2020г., като същите са отменени и административната преписка е върната за ново разглеждане. В изпълнение на посоченото решение е извършена повторна преценка на ПОБ на ищцата по подаденото от нея заявление от 9.06.2020г. С Разпореждане №214-00-16501-7 от 18.03.2022г. на Директора на ТП на НОИ – С. град на ищцата е отпуснато ПОБ на основание чл.54ж,ал.1,във вр.с чл.54а,ал.1,чл.54б,ал.1и чл.54в ,ал.1

от КСО. Разпореждането е влязло в законна сила. На 12.04.2022г. с писмо вх.№ Ц1019-21-15612 -5 ищцата е направила искане за изплащане на лихва, поради закъсняло плащане на парично обезщетение за безработица по заявлението от 9.06.2020г. Получен е отговор № Ц1019-21-15612 -6 /19.04.2022г. от Директора на ТП на НОИ – С. град , че липсва законово основание за плащане на лихва за забава.

Съдът приема размера на претендираното обезщетение за лихва за забава ,определен от ищцата в молбата от 14.10.2022г. Счита, че за определяне на дължимата законова лихва за забава не е необходимо назначаването на експертиза, доколкото начина ѝ на определяне е точно описан и съобразен със нормативната уредба. Тя е изчислена според законната лихва за забава от 10%, определена от Министерски съвет . Главницата и съответните периоди са определени според приложената по делото справка от НОИ за размера на отделните задължения и датите, на които у следвало да се изплатят.

ПРАВНИ ИЗВОДИ:

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Регламентираната отговорност е специален вид отговорност за непозволено увреждане на граждани и юридически лица от дейността на администрацията.

Предвид претенцията за законна лихва, като причинена имуществена вреда следва да се посочи, че според чл. 8, ал. 3 от ЗОДОВ, когато в закон или указ е предвиден специален ред на обезщетяване, този закон не се прилага. Тази разпоредба обаче, е неприложима към настоящия случай, тъй като в КСО липсва законова разпоредба, при която административния орган да изплати лихва за забавено плащане на парично задължение в хипотеза, като процесната. Следователно, тъй като законната лихва за забавено плащане на процесното паричното задължение не подлежи на присъждане в рамките на административното производство, за ищеца не съществува друг правен способ да претендира същата, освен по исков ред.

Разпоредбата на чл. 205 от АПК сочи като ответник по иска за обезщетение юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В случая такова юридическо лице е НОИ, с оглед разпоредбите на чл. 33, ал. 2 от КСО и чл. 2 от Правилника за организацията и дейността на НОИ, като правилно искът за обезщетение е предявен спрямо юридическото лице.

Условие за допустимост на иска (чл. 204, ал. 1 от АПК) е административният акт да бъде отменен по съответния ред. В този смисъл предявената от ищеца искова претенция се явява допустима, доколкото няма спор, че Разпореждане №214-00-16501-4/22.12.2020г. и Разпореждане №214-00-16501-5/29.12.2020г. с които е отказвано обезщетение за безработица на ищцата са отменени от Директора на ТП на НОИ – С. град като незаконосъобразни по установен в закона ред. Срещу Решение № 1040-21-93/22.01.2021 г., на директора на ТП на НОИ – С., с което са потвърдени Разпореждане 214-00-16501-4 от 22.12.2020 г. и Разпореждане 214-00-16501-5 от 29.12.2020 г. на дл.лице в дирекция „Пенсии“ в ТП на НОИ С.-град е образувано адм.д. № 1268/2021г. по описа на АССГ . Производството по делото е прекратено поради оттеглянето на оспореното решение на основание чл.159,т.3 АПК.

Предвид гореизложеното исковата претенция се явява процесуално допустима.

Разгледани по същество, предявените обективно съединени иски се явяват частично основателни, по следните съображения:

Относно искът за обезщетение вследствие настъпила имуществена вреда, изразяваща се в законната лихва за забавено плащане на обезщетение за безработица в размер на 350, 89 лева, представляващи натрупана лихва за забава на изплащане на парично обезщетение за безработица, отпуснато с Разпореждане № 214 -00-16501-7/18.03.2022 г. на длъжностно лице по осигуряването за безработица по заявление с вх. № 214-00-16501/09.06.2020 г., за периода 09.06.2020 г. – 14.04.2022 г. , съдът приема следното:

За да възникне правото на иск за обезщетение задължително е необходимо наличието на няколко, кумулативно определени предпоставки, а именно: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, като незаконосъобразният акт, действието или бездействието да са при или по повод изпълнението на административна дейност; причинена вреда - имуществена или неимуществена; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието, и настъпилата вреда.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ обезщетение се дължи за всички вреди - както имуществени (претърпени загуби или са пропуснати ползи) или неимуществени (претърпени болки и страдания, които представляват негативни емоционални изживявания на лицето, намиращи не само негативно отражение в психиката, но и социален дискомфорт за определен период от време), които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Цитираната правна норма сочи, че следва да се установи наличието на причинна връзка между вредите и незаконния административен акт като елемент от горепосочения фактически състав, от който възниква обезщетителната отговорност на държавата. Тук под вредоносен резултат (вред) следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно имуществените права и защитените от правото блага на увредения, а под "пряка и непосредствена" се разбира тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния административен акт, действието или бездействието на съответния административен орган, по силата на безусловно необходимата връзка между тях. Т. е. причинна връзка е налице, когато вредите са в резултат на увреждането, настъпили са по повод и във връзка с него. При липсата на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Доказателствената тежест за установяване наличието на всички предпоставки се носи от ищеца, търсещ присъждане на обезщетение, съобразно общото правило на чл. 154, ал. 1 от ГПК, във вр. с чл. 144 от АПК за разпределение на доказателствената тежест, каквито указания са изрично дадени на същия от съда.

По делото няма спор, че ищцата е провела съдебни производства по отмяна на индивидуалния административен акт, от който твърди, че търпи вреди. Както бе посочено по-горе разпореждането, с което ѝ е отказано отпускане на обезщетение за безработица, както и потвърждаващото го решение на по-горестоящия адм. орган са отменени с влязло в сила решение. В конкретният случай, административния орган е констатирал незаконосъобразност на актовете си, но след близо двегодишен период и след инициирани от ищцата съдебни производства и подадени жалби. Т. е. налице е първият елемент от фактическия състав на иска за обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Касае се за противоправно поведение от страна на ответника, изразяващо се в издаването на незаконосъобразен акт.

Следва да се посочи, че в настоящия казус не се касае за лихва върху обезщетение за вреди, която се дължи от момента на отмяната на административния акт, а за самото обезщетение, което в конкретния случай представлява законната лихва по чл. 86 ЗЗД. Както е казал ВАС в свое решение №8435 от 21.06.2018г. по адм.д. 5887/2017г., III о., постановено по сходен казус, „при всяка забава в плащане на парично задължение, включително и при забавено плащане на публични държавни вземания, се дължи законната лихва върху главницата, считано от датата на изискуемостта на основното вземане“. Чл. 86 ЗЗД е диспозитивна правна норма със задължителна долна граница и съдържа императивно гарантиран минимум за обезщетяване при неизпълнение на парично задължение, особено както е в случая, произтичащо от сигурно и гарантирано вземане. Също така, в теорията и практиката се приема, че вредите по чл. 86 ЗЗД не подлежат на нарочно доказване (Решение №13025 от 26.10.2018г. по адм.д.№5415/2018г., III о., ВАС).

Няма съмнение и спор, че в случая от издаването на обсъждания противоправен акт, за ищцата е настъпила претендираната имуществена вреда (нереализирано сигурно увеличение на имуществото), изразяваща се в законната лихва за забавеното плащане на паричното задължение. Вредата е в размер на законната лихва, която се изчислява от деня на забавата до датата на окончателното издължаване. Т.е. налице е и втората предпоставка от фактическият състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 по ЗОДОВ.

Налице е и третата изискуема от закона предпоставка - пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилата за лицето вреда, доколкото ищцата не би претърпял посочената вреда, ако при осъществяване на своята административна дейност административният орган бе съобразил материалния и процесуалния закон.

Вредата (в размер на законната лихва), следва да се изчисли от деня на забавата до датата на окончателното издължаване. В тази връзка е необходимо да се съобрази следното: Задължението за изплащане на конкретната парична сума възниква от датата на подаване на заявлението за обезщетение за безработица, а именно 9.06.2020г.

Съдът намира за основателна претенцията на ищеца за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, претърпени през исковия период и изразяващи се в накърнено лично достойнство, стрес, депресия, безсъние, несигурност по отношение на доходи.

Безспорно доказано по делото е, че в резултат на тези отменени административни актове, ищцата е претърпяла неимуществени вреди, изразяващи се в накърняване на неимуществени блага – засягане на психическото и емоционалното ѝ състояние, довело до болки и страдания, изразяващи се в стрес, депресия, и то за продължителен период от време – две години. В тази връзка изцяло се кредитира изложените в жалбите на ищцата мотиви. Т. е. налице са първите две предпоставки от фактическия състав за възникване отговорността на ответника. Безспорно описаното психическо състояние съвпада като период от време с издаването на обжалваните от ищеца административни актове и водените съдебни и административни производства, с оглед на което съдът намира, че е налице и третата задължителна предпоставка, за да възникне правото на обезщетение, а именно наличието на пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразните административни актове и настъпилите неимуществени вреди. Болките и страданията на ищцата в посочения период са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразните актове, които са и причинили

отрицателни изживявания, психическо напрежение и чувство за обида и несправедливост.

Предвид горното, претенцията за обезщетяване на неимуществени вреди се явява доказана по основание. По отношение на претендирания размер, съдът съобрази следното: Съгласно чл. 52 от ЗЗД при неимуществените вреди съдът определя обезщетение по справедливост. Справедливостта е субективен критерий и няма дефиниция, която да очертава рамките за адекватно обезщетение. За да бъде справедливо едно обезщетение, то следва да компенсира, доколкото е възможно причинените вреди. В случая за ищецът се установи, че е претърпял стрес, изпитал е разочарование и обида, като това е повлияло на общото му състояние. Предвид горното и като съобрази периода, през който ищецът е търпял неимуществени вреди, съдът намира, че справедливото и адекватно обезщетение с оглед причинените вреди, е в размер на 1 000 лв. Последното следва да се присъди, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

При този изход на делото, съдът отчита правото на разноски от ищцата, но предвид липсата на своевременно направеното искане за присъждане на сторените съдебно-деловодни разноски, не присъжда такива.

При този изход на делото претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение се явява неоснователна.

С оглед на гореизложеното и на основание чл. 203 и сл. АПК, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ – С. да заплати на Т. Й. Т. - Л., ЕГН [ЕГН], с адрес [населено място], [улица],[жилищен адрес]0, на основание чл.1 ЗОДОВ обезщетение за настъпили имуществени вреди в размер на **350, 89 лева** /триста и петдесет лева и осемдесет и девет стотинки/, представляващи натрупана лихва за забава на изплащане на парично обезщетение за безработица, отпуснато с Разпореждане № 214 -00-16501-7/18.03.2022 г. на длъжностно лице по осигуряването за безработица по заявление с вх. № 214-00-16501/09.06.2020 г., за периода 09.06.2020 г. – 14.04.2022 г. и **1000 лв.** /хилядя лева/, представляващи обезщетение за причинени неимуществени вреди, настъпили от незаконосъобразно Разпореждане № 214-00-16501-5/29.12.2020 г. за изплащане на парично обезщетение за безработица, ведно със законната лихва върху главниците от подаване на исковата молба в съда на 5.09.2022г. до окончателното им изплащане.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ:

